

Ministerstvo životního prostředí vydává první zásady regulace invazních nepůvodních druhů. Zaměřují se na dvě škodlivé rostliny v krajině - bolševník velkolepý a pajasan žláznatý

2.8.2023 - Lucie Ješátková | Ministerstvo životního prostředí ČR

Bolševník velkolepý i pajasan žláznatý patří mezi 88 invazních nepůvodních druhů z unijního seznamu.

Pro tyto široce rozšířené druhy zpracovávají členské státy tzv. zásady regulace. Pro Česko se jimi stanovují hlavně prioritní typy míst a druhy metod na zásahy proti invazním druhům. Ministerstvo životního prostředí nyní zveřejňuje Zásady regulace pajasanu žláznatého (*Ailanthus altissima*) a bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) v ČR, jsou to první dva z plánovaných 20 druhů.

„Dostal se do první desítky Evropu zamořujících invazních druhů, které se podepisují na ztrátě její druhové rozmanitosti. Poté, co se někde objeví první kvetoucí rostlina bolševníku velkolepého, zjara jsou kolem ní desítky malých semenáčků. Ty pak znemožní růst dalším druhům. Je dominantní i vzrůstem, dorůstá několika metrů. Kromě jeho negativního dopadu na biodiverzitu způsobuje bolševník velkolepý zdravotní rizika. Obsahuje toxické látky, které mohou u citlivých osob způsobit popáleniny až třetího stupně. V České republice se proto snažíme o jeho úplné vymýcení,“ představuje účinky tohoto vlajkového druhu pro problematiku invazních druhů ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL). Zcela zásadní je u tohoto druhu zamezit kvetení, resp. dozrání nové várky semen a její šíření dále do krajiny.

Druhý druh, pajasan žláznatý se dnes řadí mezi vysoce invazní nepůvodní druhy Evropy i Severní Ameriky. Dokáže likvidovat přírodní ekosystémy, obsazuje přírodně cenná území, ničí i lidské aktivity, narušuje stavby a dopravní infrastrukturu. I tento druh má nezanedbatelné zdravotní dopady – způsobuje např. záněty kůže. Cílem ČR je tento invazní nepůvodní druh také vymýtit.

V případě provádění zásahů vůči invazním nepůvodním druhům je zapojení vlastníků, resp. nájemců a uživatelů pozemků (včetně zvláštních užívacích práv, jako je právo myslivosti či rybářství) dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody krajiny, vztaženo k "běžné péči" o pozemky v rozsahu, v němž je taková opatření schopen provádět a lze je spravedlivě požadovat. Co se rozumí "běžnou péčí" se liší dle druhu a způsobu využití pozemku, ale i podle charakteru hospodařícího subjektu, povinností a oprávnění, kterými disponuje atp. Kupříkladu státní organizace zajišťující správu pozemků nebo obecní a městské organizace pečující o zeleň disponují zpravidla potřebnou technikou nebo oprávněními k profesionálnímu použití prostředků na ochranu rostlin (nebo subjekty s takovým oprávněním pro běžnou péči o pozemky zasmluvňují) a v jejich případě tedy bude rozsah opatření realizovaných v rámci "běžné péče" odlišný (vyšší) oproti jednotlivým fyzickým osobám.

„Bližší podmínky uplatňování zásad regulace budou v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny stanovovány na regionální úrovni místně příslušnými orgány ochrany přírody. To znamená, že je budou vydávat krajské úřady, správy národních parků, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR nebo újezdní úřady, a to formou opatření obecné povahy. Opatření obecné povahy pak budou

aplikovat priority určené zásadami na celostátní úrovni a specifikovat konkrétní lokality či území, tedy konkrétně kde a případně kdy se má se systematickou regulací či eradikací v daném regionu začít.“ Představuje navazující krok orgánů ochrany přírody vrchní ředitel sekce ochrany přírody a krajiny MŽP Michal Servus.

K realizaci zásahů vůči invazním nepůvodním druhům lze využít dotačních programů MŽP, konkrétně Operačního programu Životní prostředí 2021-27 prostřednictvím aktivity 1.6.1.3 a národních programů Program péče o krajinu a Program obnovy přirozených funkcí krajiny, více zde.

Zásady regulace pro bolševník velkolepý (PDF, 1 MB) (*Heracleum mantegazzianum*) v ČR. Více o bolševníku velkolepém: zde.

Zásady regulace pro pajasan žláznatý (PDF, 3 MB) (*Ailanthus altissima*) v ČR. Více o pajasanu žláznatém: zde.

Schválené zásady regulace pro jednotlivé druhy budou postupně publikovány na webu MŽP webu MŽP.

Schválené zásady regulace pro jednotlivé druhy budou postupně publikovány na webu MŽP webu MŽP.

https://www.mzp.cz/cz/news_20230802_MZP-vydava-prvni-zasady-regulace-pro-bolsevník-a-pajasan